

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

w sprawie R. K.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 lutego 2024 r.

skargi prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie

na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 lipca 2023 r., sygn. akt X Ka 315/23

uchylający wyrok łączny Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie

z dnia 21 grudnia 2022 r., sygn. akt IV K 520/22

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę R. K. przekazuje do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 grudnia 2022 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie, sygn. akt IV K 520/22, w sprawie R. K. skazanego wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt V K 1310/04 z dnia 22 listopada 2004 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. popełniony w dniu [...] 2004 r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;
2. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt V K 968/05 z dnia 11 sierpnia 2005 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2005 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby i karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł jedna stawka dzienna; postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 15.05.2008 r. w sprawie V Ko 1398/08 zarządzono wy konanie w/w kary 1 roku pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, sygn. akt V K 920/06 z dnia 12 lipca 2006 r. za czyn z art. 178a § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2006 r. na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 20 zł jedna stawka dzienna;
4. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt V K 1274/06 z dnia 03 sierpnia 2006 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu [...] 2006 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby; postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 29.09.2009 r. w sprawie V Ko 1822/09 zarządzono wykonanie w/w kary 2 lat pozbawienia wolności;
5. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 396/05 z dnia 11 września 2006 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] r. na karę 3 lat pozbawienia wolności;
6. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt V K 2398/06 z dnia 05 grudnia 2006 r. za czyn z art. 244 k.k. popełniony w dniu [...] r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby i karę

grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych jedna stawka dzienna; postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 02.10.2008 r. w sprawie V Ko 2707/08 zarządzono wykonanie w/w kary 1 roku pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 704/07 z dnia 04 marca 2009 r. za:

1. czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2006 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł jedna stawka dzienna,
2. czyn z art. 244 k.k. popełniony w dniu [...] 2006 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

za które to została mu wymierzona kara łączna 2 lat pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, sygn. akt IX K 201/09 z dnia 10 września 2009 r. za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2008 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby i karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 22 zł jedna stawka dzienna; postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 06.07.2022 r. w sprawie X Ko 2700/22 umorzono postępowanie wykonawcze w zakresie kary grzywny;
4. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 398/09 z dnia 03 listopada 2009 r. za czyn z art. 270 § 1 k.k. popełniony pomiędzy [...] a [...] 2005 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
5. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 115/10 z dnia 10 grudnia 2010 r. w:

pkt. I w miejsce kar jednostkowych pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczonych wobec skazanego wyrokami opisanymi powyżej; w pkt. A (tj. V K 1310/04) oraz pkt. E (tj. II K 396/05) orzeczono karę łączną w wymiarze 3 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności; pkt. IV w miejsce kar jednostkowych

pozbawienia wolności orzeczonych wobec skazanego wyrokami opisanymi powyżej w pkt. B (tj. V K 968/05) oraz w pkt. I (tj. II K 398/09) orzeczono karę łączną w wymiarze 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; pkt. VII w miejsce kar jednostkowych grzywny orzeczonych wobec skazanego wyrokami opisanymi powyżej w pkt. C (tj. V K 920/06) oraz w pkt. G (tj. II K 704/07) orzeczono karę łączną grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych po 15 zł jedna stawka dzienna; pkt. IX w miejsce kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego wyrokiem opisanym powyżej w pkt. D (tj. V K 1274/06) oraz kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego wyrokiem opisanym powyżej w pkt. G ppkt. a (tj. II K 704/07) orzeczono karę łączną w wymiarze 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności; pkt. XI w miejsce kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego wyrokiem opisanym powyżej w pkt. F (tj. V K 2398/06) oraz kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego wyrokiem opisanym powyżej w pkt. G ppkt. b (tj. II K 704/07) orzeczono karę łączną w wymiarze 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 63/15 z dnia 14 maja 2015 r. za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniach [...] 2014 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
7. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 159/15 z dnia 19 maja 2015 r. za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2014 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności;
8. Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt II K 388/15 z dnia 18 maja 2016 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2014 r. na karę 1 roku i

4 miesięcy pozbawienia wolności;

N. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Wioli w Warszawie, sygn. akt IV K 334/15 z dnia 23 maja 2018 r. za:

1. czyn z art. 227 k.k. popełniony w dniu [...] 2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
 2. czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 2015 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,
 3. czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu [...] 2015 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, za które to została mu wymierzona kara łączna 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności,
- na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 4 k.k. (*w brzmieniu obowiązującym od dnia 24.06.2020 r.*) karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w pkt. IX wyroku łącznego opisanego w komparycji w pkt. J (II K 115/10), karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w pkt. XI wyroku łącznego opisanego w komparycji w pkt. J (II K 115/10), karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem opisanym w komparycji w pkt. N (IV K 334/15) oraz jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w komparycji w' pkt. L (II K 159/15) i w pkt. M (II K 388/15) połączył i w ich miejsce wymierzył R. K. karę łączną w wymiarze 7 (siedmiu) lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

W pkt II omawianego wyroku Sąd Rejonowy orzekł, że w pozostałym zakresie połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu a w pkt III na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego co do kar orzeczonych wyrokami opisanymi w komparycji w pkt. A, pkt. B, pkt. C, pkt. D, pkt. E, pkt. F, pkt. G, pkt. H, pkt. I, pkt. J ppkt. I, IV, VII oraz w pkt. K.

Nadto na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 17.01.2013 r. do dnia 05.03.2014 r., w dniu 18.07.2014 r., od dnia 27.02.2015 r. godz. 19:40 do dnia 01.03.2015 r. godz. 12:15, od dnia 12.12.2019 r. do dnia 07.02.2020 r. oraz od dnia 06.04.2022 r. do dnia 12.04.2022 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego, w której podniósł następujące zarzuty:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 85 a k.k. i pośrednio art. 53 k.k. skutkującą rażącą niewspółmiernością kary;

1. naruszenie art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art. 5 par. 2 k.p.k., a więc przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez ich ocenę wybiórczą oraz niezastosowanie przepisu, wymagającego rozstrzygnięcia wszelkich niewyjaśnionych okoliczności na korzyść skazanego;

- naruszenie art 577 k.p.k. poprzez niezaliczenie na poczet kary wszystkich okresów pozbawienia wolności skazanego, w tym okresu faktycznego pozbawienia wolności na terenie Królestwa Niderlandów w pierwotnym postępowaniu wynikającym z Europejskiego Nakazu Aresztowania, w którym Królestwo Niderlandów odmówiło wydania skazanego R. K. ;

2. naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. stanowiący bezwzględną przyczynę odwoławczą, albowiem węzłem kary łącznej połączono wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Woli w Warszawie sygn. akt IV K 334/15 z dnia 23 maja 2018 r., który w myśl art. 17 § 1 k.p.k. nie podlega wykonaniu w Polsce z uwagi na fakt, że nie był on objęty Europejskim Nakazem Aresztowania i R.K. nie wyraził zgody na wprowadzenie tego wyroku do wykonania, co stanowi naruszenie zasady specjalności.

Wyrokiem z 6 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, sygn. akt X Ka 315/23 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Woli w Warszawie. W treści uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że sąd I wydając wyrok łączny nie uwzględnił wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z 22 października 2022 r., sygn. II K 1393/22, który uprawomocnił się 10 listopada 2022 r. a także zarzucił sądowi a quo, iż ten w sposób nieprawidłowy zaliczył na poczet wymierzonej kary okresy rzeczywistego pozbawienia wolności.

Skargę na ten wyrok Sądu Okręgowego wniósł prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie zarzucając temu orzeczeniu: naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 21 grudnia 2022 r., sygn. akt IV K 520/22 i przekazanie sprawy

do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie, jako sądowi właściwemu, na skutek błędnego uznania, że zachodzi podstawa do takiego rozstrzygnięcia określona w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. w postaci konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna i to nawet w wymiarze oczywistym.

Zgodnie z treścią art. 539 a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi obejmuje badanie czy w danej sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji, zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 439 § 1 k.p.k.) albo czy sąd odwoławczy zasadnie uznał, że ma miejsce wypadek wskazany w art. 454 k.p.k. czy też konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Przechodząc do meritum sprawy wskazać należy, że z analizy pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że powodem uchylenia zaskarżonego wyroku łącznego i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania było stwierdzenie, iż Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie, orzekając w przedmiocie wyroku łącznego wobec skazanego R. K. , nie uwzględnił wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z 22 października 2022 r., sygn. II K 1393/22, a także w sposób nieprawidłowy zaliczył na poczet wymierzonej skazanemu kary okresy rzeczywistego pozbawienia wolności - co zdaniem sądu odwoławczego skutkowało koniecznością przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Przytoczone, jednakże w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie okoliczności nie uprawniały ten sąd do uchylenia wyroku sądu I instancji i tym samym przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W przypadku bowiem stwierdzenia przez sąd odwoławczy, że sąd pierwszej instancji pominął określone

kary podlegające łączeniu – jak miało to miejsce w niniejszej sprawie - sąd II instancji po uzupełnieniu postępowania dowodowego wydać winien orzeczenie zmieniające zaskarżany wyrok. Trafny jest tym samym zarzut podniesiony w skardze prokuratora co skutkuje tym, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem art. 437 § 2 k.p.k. Błędne jest bowiem stanowisko sądu odwoławczego, który stwierdził konieczność przeprowadzenia przewodu w całości, skoro sam przewód ten uzupełnił poprzez dołączenie do akt – akta sprawy zakończonej wyrokiem, który w efekcie nie został uwzględniony przez Sąd Rejonowy przy orzekaniu w przedmiocie wyroku łącznego.

Z uwagi natomiast na zaprezentowane przez sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowisko, z którego wynika, że sam nie mógł wydać rozstrzygnięcia reformatoryjnego w niniejszej sprawie to w tym miejscu przypomnieć wypada pogląd prawny wyrażony w uchwale składu 7 sędziów SN z 28 czerwca 2018 r., I KZP 3/18, który to pogląd Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela, a z którego wynika, że w sprawie o wydanie wyroku łącznego sąd odwoławczy może orzec po raz pierwszy karę łączną, gdy w pierwszej instancji został wydany zaskarżony apelacją wyrok łączny, orzekający karę na bazie określonych skazań oraz umarzający postępowanie na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie. Sąd Najwyższy w powyższym judykacie stwierdził również, że nie jest wykluczone orzeczenie przez sąd odwoławczy kary łącznej w oparciu o skazania, które nie były podstawą orzeczenia kary łącznej przez sąd pierwszej instancji. Podobne uwagi, które pozostają już poza zakresem przytoczonej uchwały Sądu Najwyższego, należy podnieść również w przypadku nieprawidłowego zaliczenia, przez sąd I instancji, na poczet orzeczonej kary - okresu rzeczywistego pozbawienia wolności.

W ponownym postępowaniu Sąd Okręgowy w Warszawie raz jeszcze rozpozna apelację wniesioną przez obrońcę skazanego od wyroku z 21 grudnia 2022 r. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie, sygn. akt IV K 520/22 i w przypadku stwierdzenia, że sąd I instancji orzekając w przedmiocie wyroku łącznego nie uwzględnił wszystkich wyroków - na nowo przeanalizuje wszystkie kary orzeczone wobec skazanego pod kątem możliwości ich połączenia, a następnie samodzielnie dokona prawidłowego wyliczenia okresów rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet tak ukształtowanej kary łącznej

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

[J.J.]

[ał]

Małgorzata Bednarek Wiesław Kozielowicz Marek Siwek